

Z á p i s

z 40. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

konaného dne 2. července 2020

**od 10 hod. v budově Ministerstva práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 1, zasedací místnost Klub**

Přítomni: dle prezenční listiny (příloha k zápisu)

Navržený program

1. Uvítání hostů, schválení programu
2. Schválení zápisu z minulého zasedání a Výroční zprávy o činnosti Rady za rok 2019
3. Reflexe přijatých opatření v rámci epidemie Covid-19
4. Aktuální informace z MPSV: novela zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, změny v oblasti sociálních dávek, důchodová reforma, Alzheimer plán
5. Různé

1. Uvítání hostů, schválení programu dnešního zasedání

2. Schválení zápisu z minulého zasedání a Výroční zprávy o činnosti Rady za rok 2019

Zasedání zahájila předsedkyně Rady, Dipl.- Pol. Jana Maláčová MSc., ministryně Ministerstva práce a sociálních věcí a uvítala všechny přítomné.

Hlasování o schválení dnešního programu: pro 18, proti 0, zdrželi se 0.

Program byl schválen.

Hlasování o schválení zápisu z minulého zasedání Rady: pro 18, proti 0, zdrželi se 0.

Zápis z minulého zasedání Rady byl schválen.

Hlasování o schválení Výroční zprávy o činnosti Rady za rok 2019: pro 18, proti 0, zdrželi se 0.

Výroční zpráva o činnosti Rady za rok 2019 byla schválena.

3. Reflexe přijatých opatření v rámci epidemie Covid-19

Za MPSV promluvil Mgr. David Pospíšil, ředitel Odboru sociálních služeb a sociální práce, který představil doporučené postupy pro pracovníky sociálních služeb i jejich klienty během vyhlášeného nouzového stavu z důvodu epidemie COVID-19. Od 16. března bylo dočasně přerušeno fungování některých sociálních služeb. Po konci vyhlášeného nouzového stavu byl připraven plán postupného rozvolňování. V současné době by měla většina sociálních služeb fungovat bez omezení. MPSV sleduje každodenní vývoj nákazy v ČR a je každý den v kontaktu s MZ. Tento bod byl do programu zařazen za účelem získání zpětné vazby od

členů Rady týkající se epidemie COVID-19. Nyní je tedy prostor pro přednesení případných návrhů, co by mělo být ještě provedeno nebo zlepšeno.

Mgr. Zuzana Jentschke Stöcklová, náměstkyně pro řízení Sekce podpory seniorů zmínila zapojení MPSV do celostátní linky 1212. V případě MPSV se jednalo o „senior linku“, kde bylo odpovídáno na dotazy seniorů týkající se epidemie COVID-19. V případě potřeby je možné linku kdykoli obnovit. V současnosti připravuje MPSV společně s MZ plán na ochranu zranitelných osob, který bude dokončen v nejbližší době. Za dva týdny bude uskutečněn kulatý stůl s poskytovateli sociálních služeb, kterých se epidemie COVID-19 nejvíce dotkla.

Paní ministryně doplnila, že všechna opaření a postupy vytvořené ve spolupráci s MZ, Asociací poskytovatelů sociálních služeb, Životem 90 a dalšími, jsou dostupná na stránkách MPSV. Nyní je nutno sestavit jeden ucelený dokument, vycházející ze zkušeností a přijatých opatření, který bude stručný a srozumitelný všem pro případné podobné situace v budoucnosti. V současné době byl uzavřen příjem žádostí na získání mimořádné dotace, kde si mohli poskytovatelé sociálních služeb žádat o prostředky na odměny jejich zaměstnanců za jejich práci během vyhlášeného mimořádného stavu. Bude vyhlášeno pravděpodobně druhé kolo. Podařilo se také schválit dodatečné zafinancování sociálních služeb v souvislosti se zvýšenými náklady během epidemie COVID-19 ve výši 1 miliardy korun. Peníze budou zaslány přímo zřizovatelům nikoli přes kraje. Poté paní ministryně vyzvala přítomné ke komentářům, pochvalám a poznámkám k výše zmíněnému.

Ing. Eva Vrbová, MSA z Asociace krajů ČR uvedla, že je třeba ocenit také zdravotníky. Paní ministryně odpověděla, že ministr zdravotnictví přislíbil zdravotníkům stejnou odměnu, jakou poskytlo MPSV sociálním pracovníkům. Mgr. Stanislava Kottbauerová z MZ zmínila, že byla spuštěna nová linka týkající se COVID-19. Všechny informace jsou dostupné na stránkách [koronavirus.mzcr.cz](https://www.koronavirus.mzcr.cz). David Pospíšil uvedl, že finance na ocenění zdravotních sester musí plynout z veřejného zdravotního pojištění. MZ vydalo tzv. Kompenzační vyhlášku, která byla ovšem shledána nedostatečnou. MZ vypíše obdobný dotační titul jako MPSV.

RSDr. Zdeněk Pernes z Rady seniorů ČR poděkoval všem za dobře odvedenou práci. Rada seniorů děkuje MPSV, zvláště paní ministryni za ochranu seniorů, České poště za možnost vyzvednout důchody v zastoupení i za podporu návrhu spuštění speciálního kanálu TV pro seniory.

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA z Asociace poskytovatelů sociálních služeb řekl, že odměny zdravotníků budou řízeny dle vyhlášky, která vyšla 1. července. Bude vyhlášeno stejně jako u MPSV dotační řízení. Rozdíllem bude pouze, že peníze budou poslány krajům a ty je přerozdělí příslušným zařízením. Poděkoval za oba dotační programy MPSV, které pro ně byly inspirací a jmenovitě paní ministryni, paní náměstkyni Jentschke Stöcklové, panu řediteli Pospíšilovi i zástupci pana ředitele panu Vrbickému za jejich práci. Česká republika byla první, která zřídila systém odměňování pracovníků sociálních služeb v Evropě. Zároveň požádal paní ministryni, aby se počkalo s rozdělováním peněz až po odevzdání všech žádostí, a aby bylo případně vypsáno ještě druhé kolo. Nakonec zmínil opatření vydané MZ bez konzultace s MPSV, které plošně nařizuje nošení roušek všem klientům sociálních služeb. Paní ministryně řekla, že se s ministrem zdravotnictví spojí a opatření s ním prodiskutuje.

Mgr. Jan Lorman ze Života 90 zmínil téma odpovědnosti za lidské životy. Je třeba poděkovat těm, kteří podpořili soudržnost české společnosti. Vyzval ke svolání platformy, kde budou sestavena souhrnná opatření pro případnou obdobnou situaci v budoucnosti. Je třeba diskutovat také přístup ke stáří ve společnosti, proto zde dnes nechal pro každého překlad tzv. Galwayské výzvy, která upozorňuje na fenomén ageismu. Není možné, aby byla uplatňována selektivní zdravotní péče pro lidi starší 65 let. Upozornil na to, že média podnítila v lidech strach, který dodnes nebyl zpracován. Tomu je příště potřeba předejít a hledat společně řešení, jak podobným situacím předcházet.

Paní ministryně potvrdila účast MPSV na semináři organizovaném Životem 90 k tomuto tématu. Je třeba poděkovat všem, zejména také těm sociálním pracovníkům, kteří se dobrovolně uzavřeli do karantény v zařízeních, aby ochránili jejich klienty.

David Pospíšil zmínil, že Mudr. Zdeněk Kalvach se dnes ráno bohužel omluvil, že se zasedání nezúčastní. Členům alespoň poslal dokument „15. opatření k úvaze před možnou 2. vlnou epidemie COVID-19 ke snížení dopadu na seniorskou populaci, zvláště na křehké klienty domovů pro seniory (většina opatření zlepšuje připravenost na epidemie či krize jakéhokoliv původu)“.

Eva Vrbová reagovala na Jiří Horeckého s připomínkou, že peníze by měly být rozděleny zdravotníkům dle velikosti a postižení kraje. Jiří Horecký řekl, že program bude stejný jako u MPSV, přerozdělení peněz kraji je dáno pouze z důvodu nedostatku personálu MZ.

Mgr. Pavla Štrobachová ze Svazu měst a obcí podotkla, že by mělo být poděkováno všem obcím i malým městům. Dále vznesla požadavek, aby v připravovaném souhrnném materiálu byly jasné a stručné informace, které budou pro všechny stejné a budou distribuovány z jednoho centra. Nakonec se přimluvila, aby zdravotní sestry a sociální pracovníci dostali slibovanou odměnu, co nejdříve, aby byli ochotni pracovat při případné druhé podzimní vlně epidemie. Paní ministryně odpověděla, že ti, co si požádali, dostanou peníze v červenci a zaměstnanci je tedy budou mít zahrnuti v srpnových výplatách. Předpokládá, že bude otevřeno druhé kolo, pro ty, kteří ještě nepožádali. MPSV také řešilo otázku distribuce léků a potravin osamělým seniorům, ovšem nemělo kapacitu dodávku zvládnout samo. Díky zřízenému Ústřednímu krizovému štábu byly potřeby komunikovány na komunální úrovni, kdy se obcím i městům podařilo vše potřebné pro seniory zajistit na lokální úrovni. MPSV rozeslalo 3 miliony letáků s informacemi pro seniory.

JUDr. Vladimír Záruba z Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR také všem poděkoval a uvedl, že je třeba se poučit z krizového vývoje. Není možné, aby některé podnikatelské subjekty si utvářely zásoby na úkor druhých. Je třeba souhrnný manuál, který by byl všem k dispozici při případné další podobné situaci.

RNDr. Josef Postránecký z Ministerstva vnitra dodal, že změna legislativy pro oblast krizového řízení už je připravena.

Bc. Vlastimila Faiferlíková z Mezigeneračního a dobrovolnického centra TOTEM zmínila, že je třeba poděkovat také dobrovolnickým centrům. Mimo jiné díky nim senioři, kteří žijí sami dostali roušky, byl jim doručen nákup nebo léky.

Jan Lorman podotkl, že je třeba testovat v součinnosti s krizovým plánem. Zároveň je nutné veřejně odmítnout názor, že vzniklé ekonomické náklady, které jsou s epidemií spojeny, jsou zaviněny seniory.

Dle JUDr. Víta Samky z Českomoravské konfederace odborových svazů první vlna epidemie ještě neskončila. Problém vidí zejména v dovozu zaměstnanců ze zahraničí, kde jsou v mnohých případech čísla nakažených mnohem větší než v ČR. Je třeba také zmírnit daňovou zátěž zaměstnancům. Paní ministryně zmínila program Antivirus, první „kurzarzbeit“ - program ochrany zaměstnanosti přijatý v ČR. K dnešnímu dni podpořil Antivirus 700 000 unikátních pracovních míst. Díky tomu bylo zamezeno skokovému nárůstu nezaměstnanosti. 88 % firem je v ČR do 50 zaměstnanců. Peníze z programu jsou vypláceny do 3 – 4 dnů. Z důvodu nutnosti ulehčit programu Antivirus je nyní doplněn o režim C, který by měl podpořit zaměstnavatele, kteří již svou činnost obnovili, ale prokazatelně u nich došlo k poklesu tržeb o 30 a více procent. Pro tuto chvíli se daří udržet stabilní ekonomickou situaci. Deficit je obrovský, ale zatím udržitelný. Zásadní je záchrana české ekonomiky a vyhnout se propouštění.

Barbora Hnáťová ze sekretariátu Rady vlády pro lidská práva představila pracovní skupinu věnující se tématu změny vnímání stáří ve společnosti. Epidemie zejména ze strany médií ukázala na seniory jako na slabou homogenní složku společnosti, kterou je třeba izolovat a chránit. Senioři by ovšem měli mít prostor pro vlastní identifikaci. Není možné vytvářet kritéria opatření na základě věku, jen tak lze předejít diskriminaci seniorů. Na posledním setkání pracovní skupiny 12. června bylo sestaveno tzv. „Desatero (nejen) pro časy koronaviru aneb Na všech životech záleží“, které bylo distribuováno všem členům Rady.

Zdeněk Pernes podotkl, že nepociťuje, že by seniory byli diskriminováni.

4. Aktuální informace z MPSV:

a) novela zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách

David Pospíšil uvedl, že nová verze novely bude hotova do konce tohoto týdne. Jednotlivé připomínky byly akceptovány. Poslední změna se týká úpravy financování, nakonec ve shodě s MF. Zůstává oblast sítě garantovaných poskytovatelů sociálních služeb a systém odměňování na základě stanovených normativů, které poskytne spravedlivější odměňování zaměstnanců. Další změnou je úprava příspěvku na péči, sjednocení mezi terénní a pobytovou formou a navýšení 1. stupně příspěvku na péči u osob starších 18 let. Byla upravena oblast slučování denních služeb. Bylo odstoupeno od personálních standardů. Nyní bude řešeno metodicky přes sektorovou metodu se zaměstnavatelem. Účinnost novely by měla být od 1. 1. 2022. Paní ministryně zmínila, že byla schválena novela o náhradním výživném, o sociálně právní ochraně dětí a novela o dětských skupinách. V současné době MPSV intenzivně pracuje na balíčku zaměstnanosti.

b) změny v oblasti sociálních dávek

Mgr. Petr Beck, ředitel Odboru nepojistných sociálních a rodinných dávek uvedl, že v současnosti jsou analyzovány následky pandemie. Je zjišťováno, zda přijatá revize dávek může zareagovat na současnou situaci se snahou chránit rizikové skupiny a seniory. Včera vešla v platnost novela upravující dávku příspěvek na bydlení. Nově bude ověřován počet osob bydlících společně v jedné domácnosti místním šetřením.

c) důchodová reforma

Ing. Tomáš Machanec, MBA, ředitel Odboru nepojistných sociálních a rodinných dávek uvedl, že zítra proběhne jednání Komise pro spravedlivé důchody. Na programu je primárně téma podmínek potřebných pro nárok na starobní důchod, návrh na vznik 1. pilíře (30 % průměrné mzdy) a podmínka určitého počtu odpracovaných let. Bude diskutováno také, jak zachovat motivaci pro hrazení důchodového pojištění. V současné době se připravuje návrh zákona, který bude obsahovat zabezpečení osob, které pracovaly v náročných profesích, zajištění spravedlivého důchodu pro osoby, které pečovaly o děti a tzv. nultý pilíř. Osobám, které pracovaly v náročných profesích, má být snížen důchodový věk. Za každých deset odpracovaných let bude snížen nárok odchodu do důchodu o 1 rok, což s sebou přinese dodatečné náklady. Zaměstnavatelé tak budou muset navýšit pojistné. V současné době je ve vnitřním připomínkovém řízení návrh na tzv. výchovné, kdy by každá osoba, která vychovala dítě, měla mít nárok na zvýšení důchodu o 500 Kč za každé vychované dítě.

d) Alzheimer plán

Bc. Markéta Švejďová Jandová, koordinátorka Národního akčního plánu pro Alzheimerovu nemoc a další obdobná onemocnění z MZ uvedla, že plán je hotov a příští týden bude vložen do připomínkového řízení. S Alzheimerovou nemocí je spojen mezinárodní symbol pomněnky. Do konce léta budou vypořádány připomínky a NAPAN bude poté předložen na zasedání Rady vlády pro duševní zdraví na konci září. NAPAN je naplánován do roku 2030. Skládá se ze tří částí: vize, situační analýza a návrhová část. Návrhová část obsahuje 6 strategických cílů: Doporučené postupy a síť služeb, Vzdělávání, Epidemiologie a výzkum, Povědomí o demenci a prevence, Ochrana práv osob žijících s demencí.

5. Různé

Paní ministryně zmínila, že se spojí s ministrem zdravotnictví ohledně nařízení nošení roušek v sociálních zařízeních. V blízké době bude zorganizován seminář, který bude mít za cíl zhodnotit, co je třeba v případě další epidemie vylepšit. Společně s MZ je připravován plán na ochranu nejzranitelnějších. Nakonec uvedla, že další zasedání Rady se bude konat v září.

Paní náměstkyně přednesla informaci týkající se plánovaných tzv. Seniorských dnů, které se budou konat v srpnu, září 2020.

Přílohy zápisu

1. Prezenční listina 2. 7. 2020
2. Zápis 39. zasedání Rady 6. 12. 2019

Zasedání trvalo cca 1 hodinu a 45 minut. V Praze dne 2. července 2020 zapsala Barbora Plíšková, tajemnice Rady, barbora.pliskova@mpsv.cz.